

David: Det forekommer mig, efterat jeg nu har hørt saa meget, som skal tjene til Forsvar for det foreliggende Lovforslag, at man, naar man vil være consequent, maa komme til det Resultat, at der heller ikke skal meddeles noget Vidnesbyrd om Tjenestetiden, men her møder da den Omstændighed, at man jo ogsaa har pååberaabt sig, hvad der finder Sted i andre Lande, og at man saaledes f. Ex. ikke i England skulde kjende Noget, som kunde ligne et Studsmaal, men at man saa dog der forlanger, at der i en Bog skal indføres, i hvor lang en Tid den Vedkommende har tjent hvert Sted. For nu at tage Sagen fra det Standpunkt, hvorfra den ofte bliver betragtet, da vil jeg fremhæve, at en saadan Paategning ligesaa godt er udsat for Forsalfkning og ligesaa godt kan give Anledning til Forbydelser, som naar man giver et Studsmaal, hvori Ehenbets hele Opsørsel i dets Tjenestetid er betegnet. Jeg kan derfor paa ingen Maade troe, at den Mellemvei, hvorpaa man her vil føre os ind, kan være heldig til at opnaae det, som man derved tilstræber. — Jeg troer heller ikke, at man skal affstaa Studsmaalet, fordi det skal være en Levning fra Fortiden, som den ærebe sidste Taler meente. Der er mange Levninger fra Fortiden, som man skal holde paa, og ligesaa vel som der ganske vist er Levninger fra Fortiden, som man fornuftigviis maa ønske kunde blive skudte tilside eller dog bragte i en mere fuldkommen Tilstand, ligesaa vel skal man erindre, at ikke Alt, hvad der er nyt, er godt, ligesom ikke Alt, hvad der er gammelt, er slet. Jeg kan ikke troe, at den demokratiske Niveleringsaaend — man undskyld mig Udtrykket — som synes at ligge til Grund for det hele Lovforslag, og som idetmindste er kommen meget til orde i denne Sag, idet man næsten mere synes at have klaget over, at ikke ogsaa Forvaltere, Huusjomfruer og Lærere skulde have Studsmaalsbog, end man har klaget over, at de lavere Classer af Ehenbe skulde have den, jeg kan ikke troe — for at jeg skal gjentage mit Udtryk —, at denne demokratiske Niveleringsaaend netop har bragt os noget Godt. Jeg veed meget vel at respectere det Gode i Demokratiet, men jeg veed ogsaa, at der er baade daarlige Instinkter og vilde Lidenskab i Demokratiet,

og jeg troer, at man, naar man gaar ud fra en saadan Forudsætning som den, der synes meget stærkt at være kommen til orde her til Forsvar for Lovforslaget, da ikke derved gjør en Anstuelse gjældende, som jeg mener, at man bør høre sig for. Det foreliggende Lovforslag vil vel, det indrømmer jeg, neppe faae nogen stor Betydning, om det sættes igjennem, men jeg troer dog, at man ved det rokker ved, hvad man skal søge at holde i Hævd i ethvert Samfund, baade i det mere og i det mindre frie. Jeg kan ikke indsee, at der virkelig skulde være foregaaet saadanne Forandringer siden 1854, da Ehenbeloven under vor nuværende Forfatning blev vedtagen med en saa ringe Modstand, at det nu skulde være paa Tide at røkke ved den. Men vil man imidlertid gjøre det, saa skal man, som jeg tillod mig at høre, da jeg forrige Gang havde Ordet, kun gjøre det efter moden Overveielse af alle de paagjældende Paragrapher og ikke lade Paragrapher blive staaende, som aldeles ikke længer ville faae nogen Betydning, naar man vedtager en „Rettelse“ som den her foreslaaede, der staaer i fuldkommen Modstrid med, hvad der nu gælder, en Rettelse, som man kun kalder en lille Forandring i § 59 af Ehenbeloven, og som slet ikke omtaler, at den aldeles tilintetgjør denne Lovs § 57, der dog synes at være givet med velberaad Hu.

Den fungerende Justitsminister:

Jeg har ikke fundet mig foranlediget til at tage Ordet under denne Sags tidligere Behandlinger her i Thinget, idet jeg troede at kunne forudsætte, at de Udtalelser om samme, hvormed jeg som Justitsminister var fremkommen i det andet Thing, vare det høie Things Medlemmer bekendte. Det vil, som jeg troer, af dem kunne sees — og jeg vil i alt Fald nu tillade mig at bemærke det —, at jeg som Justitsminister har stillet mig aldeles indifferent til denne Sag. Jeg har ikke kunnet indsee, at en Lov som den her foreslaaede var nødvendig, og jeg har udtalt den Formening, at den udsprang af en visnok meget smuk philanthropisk Følelse, men som støttede sig til Betragtninger, hvorved man mere fastholdt Hensynet til det mindre gode Ehenbe end til det gode. Den